

In de achterhoede van Napoleon

In de achterhoede van Napoleon

Gezondheidsofficier J.S. Zembsch
en het 125^e regiment in 1812

Peter van Rooden

Illustratie omslag: Napoleon in een brandend Moskou, schilderij (1841) van Albrecht Adam die de tocht naar Moskou zelf ook meemaakte.

1^e druk 2016
2^e druk 2020

© 2016, 2020 drs. A.P.A. (Peter) van Rooden

www.pvanrooden.nl

Drukkerij: Vos & Van der Leer, Dordrecht

ISBN 978-94-03605357

NUR 689

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijke verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Wij hebben ons best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot fotomateriaal in dit boek te achterhalen. Eenieder die meent dan zijn/haar materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, verzoeken wij om zich tot ons te wenden.

Dans la grande armée,
les Hollandais avaient
fait leur devoir ¹

¹ Vlijmen, 1908, p. 100.

Inhoud

Voorwoord	9
1. Inleiding	11
2. Jeugd en opleiding	15
3. De overgang naar het Bataafse Leger	29
4. De veldtocht naar Rusland	41
5. De achterblijvers	69
6. Genealogisch overzicht	77
Summary in English	83
Bijlagen:	
I Verkort stamboek van J.S. Zembsch	87
II Conscrits Oud-Loosdrecht over het jaar 1812	88
III Lijst officieren van het 125 ^e regiment in oktober 1812	89
IV Lijst met gesneuvelde officieren van het 125 ^e regiment	91
V Brief van Service d' Historique de la Defense	92
Literatuur	93
Bronnen	97
Index op persoonsnamen	99

Voorwoord

‘Ik ben nu 734 uur gaans van huis’, schreef infanterist Valk aan zijn ouders vanuit Rusland naar Dordrecht. Dat was de normale manier om afstanden aan te duiden in de 18de eeuw. Het betekent dat er ruim 3500 km was afgelegd bij een snelheid van 5 km per uur en dan zit je inderdaad in de buurt van Moskou! Besef bij het lezen van dit boek, dat de voorvader van Peter van Rooden alles heeft gelopen; gedurende de volle 25 jaar van zijn diensttijd, eerst in het Staatse leger en daarna in het Franse leger!

De auteur gaat op zoek naar het leven van zijn voorvader en vindt veel interessante zaken, waaruit hij het leven reconstrueert van Zembsch tegen de achtergrond van het toenmalig wereldgebeuren.

Het is een feit dat het 125^e Regiment Infanterie werd vernietigd in de slag bij de Berezina. Dat staat in de geschiedenisboeken. Maar als je inzoomt op dat ene radertje in het grote geheel, dan zie je eigenlijk pas goed wat een complexiteit er verscholen zit achter zo’n ‘dor’ feitje. Als de mens Johan Simon in beeld komt, wordt duidelijk in wat voor wereld hij leeft en blijkt voor zijn weduwe en familie hoe ingrijpend het is om ‘vermist’ te zijn. Het oneindige verlangen van zijn vrouw en zijn dochter: wanneer komt hij terug? Hun financiële moeilijkheden doordat ‘vermist’-zijn overschaduwden hun levens levenslang.

Het toont aan dat alle grote en kleine wereldgebeurtenissen bestaan uit een optelsom van allerlei persoonlijke mensen-‘geschiedenisjes’.

Dit soort historisch onderzoek verdient waardering, want het toont enerzijds het respect voor het individu door de aandacht en energie van onderzoek naar zijn familie en anderzijds de vele mogelijkheden die door administratieve inspanningen, ook door kleine mensen in het verleden, deze speurtocht mogelijk maken. In archieven bevindt zich een ongekende bron van kennis. Hier ligt ons menselijk bestaan gestold in alle vormen: gemeentelijke administraties, persoonlijke brieven, conscriptielijsten, gevechtsrapporten, genealogische gegevens, enz.

Dit werk van Peter is meer dan een genealogische presentatie. Het is een combinatie van genealogie, biografie en militaire en medische geschiedenis opgehangen aan één persoon.

Het is de beloning van een zoektocht naar het verleden. Het resultaat is een historische sensatie waardoor die oude werkelijkheid zich voor je ontsluit, beetje bij beetje.

Peter ken ik vanuit de middelbare schooltijd. Ik mocht Peter in mijn klas hebben op het Havo en Vwo als zijn docent geschiedenis en maatschappijleer. Gelukkig blijkt dat naast zijn werk als psycholoog het verleden hem niet kan loslaten. Zijn belangstelling ligt bij het genealogisch onderzoek, want hij is al lang bezig met het uitzoeken van het verleden van zijn voorouders.

Zijn historische nieuwsgierigheid resulteerde in een hernieuwde ontmoeting vanaf 2011 bij de start van het onderzoek 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden: een archiefstudie naar Dordrecht in de Franse tijd en de overgang naar het Koninkrijk der Nederlanden: 1810-1815. Dat resulteerde in het boek *Dordtenaren onder Napoleon. Aspecten van het dagelijks leven 1810-1815*.

We werken vanaf 2015 samen met een groep van 30 vrijwilligers in het nieuwe archiefproject: Patriottentijd in Dordrecht: 1780-1795.

*Drs. C. Weltevrede
Dordrecht, september 2016*